

## AĞIZ VE VÜCUT TEMİZLİĞİ\*

*Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.*

*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.*

*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayrî halkihî muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...*

*Emmâ ba'dü fa'lemû eyyühe'l-ihvân; feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llah... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n- nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:*

قُصُّوا أَظْفِيرَكُمْ وَادْفِنُوا قَلَامَاتِكُمْ وَنَقُّوا  
بَرَاجِمَكُمْ وَنَظَّفُوا لِثَائِكُمْ مِنَ الطَّعَامِ وَاسْتَاكُوا  
وَلَا تَدْخُلُوا عَلَيَّ قُحْرًا بُحْرًا

(الحكيم عن عبد اللّ بن بسر)

**RE. 335/4** (*Kussü ezâfîreküm, ve'dfenû kulâmâtiküm, ve nakkû berâmiceküm, ve nazzifû lisâseküm mine't-taâm, ve'stâkû; ve lâ tedhulû aleyye fuhran ve buhrâ.*)

\* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi cümlenizin üzerine olsun...

Efendimiz, başımızın tâcı Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin mübarek ehâdis-i şerîfesinden bir miktarını sizlere anlatacağım.

Hadis-i şeriflerin izahına geçmeden önce, evvelen ve hâssate n Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin ruhu için, sonra sair enbiyâ ve mürselînin ervâhı için, cümle evliyâullahın ve Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin mübarek ashb-ı kirâmından — *rıdvânu'llahi aleyhim ecmaîn*— bize kadar güze rân eylemiş olan cümle sâdât-ı turûk-u aliyyemizin ve meşâyihimizin ve hulefasının ve müridlerinin cümlesinin ruhları için;

Ve bu okuduğumuz eserin müellifinin, bu hadis-i şeriflerin bize kadar gelmesinde emek sarf etmiş olan alimlerin, râvîlerin ruhları için;

Ve hâssaten uzaktan yakından şu sıcak yaz günü şu mescide toplanıp Peygamber SAS Efendimiz'e muhabbetinden hadis-i şeriflerini dinlemeğe şevk duyan siz kardeşlerimizin ahirete intikal ve irtihal eylemiş olan cümle sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için; ve biz hayatta olanların da sıhhat, afiyet, saadet ve selâmet üzre yaşayıp iman-ı kâmil ile Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne mülâkî olmamız için bir Fâtihâ, üç İhlâs-ı Şerîf kıraat eyleyelim:

.....

## a. Tırnaklarınızı Kesin, Dişlerinizi Misvaklayın!

Peygamberimiz'in SAS okuduğum ilk hadis-i şerifi çok modern bir anlayışla temizliğe dair... Peygamber SAS Hazretleri bundan bin dört yüz sene evvel o diyarda, o çamurdan hurma dallarından yapılan evlerin olduğu diyarda, suyun olmadığı, daha başka imkânların çok kısıtlı olduğu devirde buyuruyor ki:<sup>1</sup>

قُصُّوا أَظْفِيرَكُمْ وَادْفِنُوا قُلَمَاتِكُمْ وَنَقُّوا  
بِرَاجِمِكُمْ وَنَظِّفُوا لِثَائِكُمْ مِنَ الطَّعَامِ وَاسْتَاكُوا  
وَلَا تَدْخُلُوا عَلَيَّ قُحْرًا بُحْرًا

(الحكيم عن عبد الله بن بسر المازني)

**RE. 335/4** (*Kussù ezâfîreküm*) “Tırnaklarınızı kesin, (*ve'dfenû kulâmâtiküm*) ve kestiğiniz tırnak parçalarını da gömün!”

Tırnakların kesilmesinin sebebi aşikâr... Tırnak uzadığı zaman insanın derisini yırtar; karşısındakine, kendisine zarar verir. Altına kirler toplanır, mikroplar toplanır... Çeşit çeşit mikropların barındığı ve insana zarar verdiği bir mıntıka olur.

---

<sup>1</sup> Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.I, s.185; Abdullah ibn-i Büşre el-Mâzenî RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.V I, s.655, no:17239; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.153, no:15200.

E kesilen şeylerin de orada burada bırakılması... Erimeyen bir madde olduğu için yemeğin içine düşer, daha başka şeylerin arasına bulaşır, insanda çeşitli hastalıklar yapar, kansere sebep olur diye söylerler. Sonra o kesilen parçaların bazı kimseler tarafından çeşitli büyü işlerinde kullanılma meselesi olduğundan, şeytanın ve büyücülerin oyuncağı olma meselesi de var. Onun için gömülmesi isteniyor.

Temeldeki düşünce de; insanoğlu muhteremdir. İslâmiyet insanoğluna en yüksek pâyeyi vermiştir. İnsanoğlu o kadar muhteremdir ki tırnağına dahi hürmet etmek lâzım! Nasıl insan vefat ettiği zaman götürüp gömüyoruz, tırnağını dahi orada burada dağıtamayız. Şu insanın kafatası... Vur bir tekme geç. Öyle şey yok. Şu insanın kemiği... Eskiden mezarlık varmış burada, çoluk çocuk oynasın... Öyle şey yok. İnsanın her şeyi gayet muhteremdir. Dinimiz bu muhteremlikten dolayı, bu hürmetten dolayı böyle emrediyor bize.

*(Ve nakkû berâmiceküm)* “Parmaklarınızın aralarını, eklem yerlerini, uçlarını güzelce temizleyin!”

Tırnak kesildikten sonra ellerin yıkanması uygundur. Çünkü kesilen yerin altında ancak yıkandığı zaman gidecek pislikler de vardır.

*(Ve nazzifû lisâseküm mine't-taâm)* “Yemek artıklarından ağzınızın etlerini temizleyin, *(ve'stâkû)* ve dişlerinizi misvaklayın! Ağzınızı güzelce temizleyin, ondan sonra da misvaklanın!”

Misvak meselesinde iki üç söz söylemek istiyorum. Mâlum, esas olan dişlerin temiz olması. Bu temizlik çeşitli şekillerde sağlanabilir. İnsanın misvağı yoksa ağızını çalkalar, parmağıyla da dişlerine sürterek birikintileri giderebilir. O parmak da misvak sevabını kazandırır insana. Parmağıyla ağızının dişlerini de temizlemesi aynı sevabı verir. Fakat misvakta bazı özellikler vardır. O özellikleri şimdi yirminci yüzyılda doktorlar mikroskoplarla laboratuvarlarda yaptıkları araştırmaların sonunda anlayabiliyorlar.

Ankara'da bir araştırmacı ile görüştüm:

“—İnsanların 85%'inin diş etlerinde hastalık vardır. Bu hastalık dişlerin kökünde bulunur ve dişlerin çürüyüp, kökünün gevşeyip çıkmasına sebep olur. % 85 insanlarda bu hastalık vardır. Adını söyledi, şu anda nakledemeyeceğim o hastalığın adını. [*Piyore*] Bu hastalık sadece ve sadece misvak kullananlarda olmuyor.” dedi.

Deneylerle, tecrübe ederek bu kanaate varmış.

Ben de dişlerimi söktürmek için dişçiye gitmiştim. Orada birisiyle tanıştık. Diş doktoru dişleri misvaklamanın sıhhî bakımdan çok faydalı olduğunu zikretti de, orada bulunan bir arkadaş dedi ki:

“—Efendim ben 1976'ya kadar bilmem kaç tane dişimi çektirdim. Ondan sonra misvak kullanmağa başladım. El-hamdü lillâh diş çektirmem de, dişlerimin çürümesi de hepsi geçti.” dedi.

Onun üzerine, bizim gözümüzün önünde:

“—Gel bakalım otur sandalyeye.” dedi dişçi, oturttu arkadaşı. Ağzını bir açtı ki, gül bahçesi gibi ağzı... Yâni o kadar güzel.

Dişleri pırıl pırıl, diş etleri de sıhhat fışkırıyor. Doktor hayran kaldı:

“—Maşâallah, dişleriniz gayet sıhhatli!” dedi.

Misvağın böyle özellikleri var, gâfil olmayın! Evet parmakla da olur, fırçayla da olur falan diyorlar ama olmuyor... Misvaktaki güzellik ötekilerde olmuyor. İlmî bakımdan nasıl izah edelim?

Dedi ki:

“—Misvağın içinde asitleri tahrib eden, baz özelliğinde bazı maddeler var. Dişleri asitler çürütüyor. Yemek kırıntıları orada kaldı mı kokuşuyor, asit oluyor, diş etlerini bozan asit. Onlara karşı o asidi söndürecek bir malzeme teşkil ediyor misvağın içindeki maddeler.”

Onun için, onu kullanan, daha önce dişlerini söktürttüğü halde sonra sağlamlaşan insanların tecrübesiyle de sabit, laboratuvar deneyleriyle de sabit.

Misvak kullanmanın hem Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasını kazanmada faydası vardır, hem namazın ecrini arttırır. Misvakla kılınan namaz, misvaksız kılınan namazdan yetmiş kat daha sevaplıdır. Misvaklanıp namaza gelerseniz, yetmiş misli daha sevap veriyor. Ne isterseniz onu yapın artık.

Peygamber Efendimiz burada, bu hadis-i şerifinin içinde de bize buyuruyor ki:

“—Diş etlerinizi yemek kırıklarından temizleyin ve misvak kullanın!”

وَلَا تَدْخُلُوا عَلَيَّ قُحْرًا بُحْرًا

(*Ve lâ tedhulû aleyye fuhran ve buhrâ*) “Benim karşıma d işleri sararmış ve ağzı pis pis kokan insanlar olarak gelmeyin!”

Hani insan birkaç gün dişlerini fırçalamadı mı, dişleri sararır ya, birikir. Şöyle bir şeyle kazıttırsan üstünde sarımsı bir madde, birikmiş bir madde çıkar. O diş sarartan maddenin tabii çok zararları var. “Böyle ağzı sararmış, kokan bir şekilde gelmeyin!” diyor Peygamber Efendimiz.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bize böyle temizliğin her çeşitli hususunda nümûne olmak nimetini ihsân eylesin... 1400 sene önce dile kolaydır yâni... 14 asır geçmiş, o zamanlar diş sağlığından bahsetmek kolay bir şey değildir.

Bir de bir-iki mecmuada okudum, onu nakledeyim bu vesileyle. Avrupa’da bir tıp profesörü, ismi de Maurice Bucaille [Moris Bükey]. Bu profesör incelemiş Tevrat’ı, yâni yahudilerin kitabını; İncil’i, yâni Hristiyanların kitabını. Daha doğrusu Tevrat denilen, İncil denilen eserleri okumuş, piyasada bulunan kitapları incelemiş ve Kur’an’ı incelemiş. Sonunda bakmış ki, Tevrat ve İncil bugünkü haliyle Allah kelâmı olamaz; bozulmuş. Söylüyor...

Kitabı da neşredildi. Fransız profesörün kitabını, Erzurum’dan Suat Yıldırım diye bir doçent tercüme etti. *Tevrat, İncil ve Kur’an* diye. O kitabı alıp da okumanızı tavsiye ederim.

Ondan sonra Kur'an-ı Kerim'in ilme tamamen muvafık beyanlara sahip olduğunu da gözleriyle görünce hayran kalmış, müslüman olmuş. Fransız profesörü müslüman olmuş.

Sonra Fransızların büyük ilim akademilerinden birinde ce nin ilmi üzerine... Hani insan yavrusu ana karnında nasıl büyüyor, cenin diyoruz ya ona. O hususta bir konferans vermiş. Öyle orada konferans vermek de kolay değilmiş. Yâni önce incelerlermiş, uygun görürlerse pekiyi bu konferansı verebilirsin derlermiş. Konferansı vermiş.

“—Bakın Kur'an-ı Kerim 1400 yıl önceden nasıl anlatıyor bu günkü Tıp şeylerini. Tamamen muvafık mı? Muvafık.”

Hepsi dinledikten sonra,

“—Muvafık efendim.” demişler.

“—O halde Kur'an-ı Kerim'in Allah kelâmı olduğunu kabul edin.” demiş.

Yâni Fransız, Fransızlara müslümanlığı öğretiyor.

Sonra? Şu *Yaşayan Deniz* diye bir dizi varmış televizyonda, Kaptan Cousto denilen bir şahsın ilmî araştırmalarını anlatıyormuş. O şahıs denizlerdeki tetkiklerinde, denizlerin bazı bölgeleri arasında sudan perdeler olduğunu, buranın suyunun öbür tarafa karışmadığını tesbit etmiş. Cebel-i Târık boğazında, Aden körfezinde, daha başka yerlerde tesbit etmiş ki, ortada bir şey yok ama, sanki sudan bir duvar varmış gibi buranın tuzlu suyu, buranın



tatlı suyuna karışmıyor. Buranın sıcak suyu, buranın soğuk suyuna karışmıyor. Böyle bir esrarengiz hususu keşfetmiş yaptığı sondajlarla, araştırmalarla. Gelmiş bunu söylemiş.

Bu profesör Maurice Bucaille demiş ki:

“—Bu yeni bir şey değil ki. 1400 sene önce Kur’an-ı Kerim söylüyor bunu.”

Açmış, Kur’an-ı Kerim’den bu Rahmân Sûresi’nde,

مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ

(الرحمن: ١٩ - ٢٠)

(*Merace’l-bahreyni yeltakiyân*) [İki denizi birbirine kavuşmak üzere salıvermiştir. (*Beynehümâ berzahun lâ yebgıyân*). Aralarında bir engel vardır, birbirine geçip karışmazlar.] (Rahmân, 55/19-20) ayet-i kerimesini göstermiş. Onun üzerine Kaptan Cousto da müslüman olmuş ve bu müslümanlığını profesör Maurice Bucaille ilan etmiş: “Kaptan Cousto da müslüman oldu, haberiniz olsun!” diye.

Allah, bizim zavallı, 19. Yüzyıl’da yaşayan, modern geçinen şaşkınlara hidayet eylesin! Bizim şu dinsizler var ya, bir asır önce yaşıyorlar, bir asır geriden takip ediyorlar Avrupa’yı. Bir asır daha yaşarlarsa, yüz elli yaşlarına falan geldikleri zaman, “Haa, müslümanlık hak dinmiş.” diye anlayacaklar, müslüman olacaklar yaşarlarsa. Allah akıl fikir versin. Bak adam anasından babasından müslüman doğmamış, hristiyan doğmuş. Bir mecburiyeti yok. İnceliyor, inceliyor, inceliyor... İncelemesinin sonunda teslim oluyor.

O Maurice Bucaille diyormuş ki:

“—İlim, Kur’an-ı Kerim’in gerisinden gidiyor. İlme aykırılık ne demek? İlmin daha keşfetmediği şeyleri söylüyor da, ilim arkasından gidiyor Kur’an-ı Kerim’in!” diyormuş.

Allah-u Teâlâ Hazretleri elimizde bulunan cevherlerin kadrini, kıymetini bilenlerden eylesin... Cevheri taş sananlardan, gafillerden eylemesin...

## b. Bıyıklarınızı Kısaltın!

Bıyıkla ilgi bir tavsiye bu da:<sup>2</sup>

قُصُّوا الشَّوَارِبَ مَعَ الشِّفَاهُ

(طب. عن الحكم بن عمير)

RE. 335/5 (*Kussu’ş-şevâribe mea’ş-şifâh*)  
“Bıyıklarınızı dudağınız hizasından kısaltınız.”

Şimdi bazı kimseler vardır, bıyıklarını babayiğit şekilde bırakır, posbıyık... Kıvrılır, ağzının içine girer. Bir şeyi içerken, yemek yerken filan içine girer. Sigara içiyor bazıları da, uçları sapsarı sararır, ağzını kapatır falan... Bazılarının yanında makbulmüş böyle olması. Ama Peygamber Efendimiz’in yanında makbul değil.

---

<sup>2</sup> Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.III, s.219, no:3195; Hakem ibn-i Umeyr el- Yemânî RA’dan.

*Kenzü’l-Ummâl*, c.V I, s.653, no:17227; *Keşfü’l-Hafâ*, c.I, s.58, no:142; *Mecmaü’z-Zevâid*, c.V, s.301, no:8850; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XV, s.153, no:15201.

Diyor ki: Bıyıklarınızı dudağınız hizasından kesin! Bıyıklar dudaktan aşağıya sarkmasın! Akıl mantık da gösteriyor bunun böyle doğru olduğunu. Yâni insanın ağzına kılların girmesi mi iyi, tertemiz olması mı iyi?

Diğer hadis-i şerif:<sup>3</sup>

قُصُّوا شَارِبَكُمْ فَإِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَمْ يَفْعَلُوا

فَزَنْتُ نِسَاءَهُمْ

(الدَّيْلَمِيُّ عَنِ ابْنِ عُمَرَ)

**RE. 335/6** (*Kussû şâribeküm*) “Bıyıklarınızı kısaltınız! (*Feinne benî isrâîle lem yef’alû, fezenet nisâuhüm*) Çünkü Benî İsrâil eskiden bunu yapmadılar, yâni kendilerinin güzelliğine dikkat etmediler, uzayan kılları tanzim etmediler de, kadınları kocalarından hoşlanmadıkları için zina kayd.” diye böyle hadis-i şerifte bildirmiş.

Tabii bu üç hadis-i şerif peş peşe denk geldi alfabetik sırayla, mevzuları da denk geldi. İslâmiyet insanın hiçbir cephesini boş bırakmıyor. İnsanın her tarafını tanzim ediyor. Her yönden insanı kâmil insan yapıyor. Temizlik bakımından da öyle... Peygamberimiz imanla ilgili hakikatleri söylediği kadar... İşte görüyorsunuz bıyıkla, sakalla, diş fırçalamakla ilgili tavsiyeleri de var. Hiç birisi ötekisinden ayrılmaz.

Müslümanlık sadece namaz kılmak değil, sadece hacca gitmek değil. Müslümanlık bir hayat tarzıdır. Müslümanlık nedir? Yaşayışın bir tarzıdır. Bir müslüman yatağında yatışından kalkışına, gündüz yaşayışından tekrar yatışına kadar müslümanca yaşar. Belli bir tavrı vardır. Yâni müslümanın yüz görünüşü başka türlüdür, dişi başka türlüdür, kıyafeti başka türlüdür, konuşması başka türlüdür, oturması kalkması, yemesi içmesi, topluluğun yanına girmesi çıkması başka türlüdür. Kendisine kötülük yapana muamelesi başka türlüdür, dünyaya bakışı başka türlüdür...

Müslümanlık sistemdir. Müslümanlık derbederlik değildir. Müslümanlık her bakımdan intizam demektir. Tek bir gücün tanzimi altında her şeyin sıra sıra muntazam olması demektir müslümanlık. Hiçbir şeyinde eksiklik yoktur.

Bizdeki eksiklik nedir? Yapmıyoruz ki! İslâmiyet'i yaşamıyoruz ki. Bilmiyoruz ki bir kere. Müslümanlık nedir bilmiyoruz. Müslümanlığın gereği nedir bilmiyoruz. Öğrenmemişiz, takip etmemişiz, unutmuşuz. Namaz kılarız, namazdan haberimiz yok. Fatiha'yı okuruz, manasından haberimiz yok. Otururuz kalkarız, eğiliriz... Şuursuz yâni. Babadan dededen müslüman olduğumuz için yapıyoruz, idrakine erememiştir.

---

<sup>3</sup> Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.205, no:4578; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.V I, s.656, no:17247; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.154, no:15203.

Müslümanlık temizlik dinidir. Nasıl temizlik? Ta-  
biata uygun, ölçülü, rahat bir temizlik... Müs-  
lümanlık süslenme dinidir. İnsan kendisine çeki  
düzen verecek. Ağzı, dişleri sapsarı olmayacak.  
Ağzı kokmayacak, güzel koku sürünecek, tara-  
nacak, tıraşlanacak, koltuğunun altındaki kılları  
giderecek, başka yerlerindeki kılları giderecek,  
terli olmayacak, ikide birde yıkanacak, günde  
beş defa elini ayağını yıkayacak, pırıl pırıl, ter-  
temiz, rahat, ferah bir müslüman olacak yâni.  
Her bakımdan böyle olacak.

“—E canım boş ver dünyayı...”

Yok, öyle değil işte! Peygamber Efendimiz öyle  
demiyor. Bu dünyayı boş vermek, vermemek  
meselesi değil! Allah’ın emirleri neyse hepsini  
tutarız.

Sen hiç askerlik yapmadın mı? Askerde komutan  
“Hadi düşmana hücum!” derse tutarım da,  
“Hadi eğitim alanını tanzim et derse tutmam.”  
diyebilir misin? Diyemezsin. Eğitim alanında  
otur kalk der, hadi bakalım taşları kenara atın  
der, otları yolun der... Ne derse yapacaksınız.

Müslümanlık da öyle... Müslümanlıkta da hayatın  
her şeyine ait hüküm vardır. Yâni müslümanız  
diye işi ihmal mi edelim, saçını bıyığını ihmal mi  
edelim? Hayır! Onu bilip yaptı mı insan, rahat  
eder.

İnsanın tabiatına uygundur İslâmiyet... Meselâ  
kafirler, başka dinlerin mensupları din namına  
da çeşit çeşit uydurma şeyler çıkartmışlar.  
Kimisi demiş: “Kadınlarla evlenmeyelim.” E  
neden yarattı Allah kadını erkeği? Hikmeti var.

Nesiller üreyecek, aileler kurulacak, yuvalar olacak da insan nesli devam edecek. Allah'ın yarattığı hiçbir şeyde bir lüzumsuzluk yoktur, boşluk yoktur. Binâen aleyh bu olacak. Evlenmek kötü bir şey değil ki. Evlenmesi insanın ayıp bir şey değil ki. Bilakis evlenmeyip de gayr-ı meşrû yollara, yanlış yollara sapması fena.

Bak bugün şöyle bir dolaşın... Deniz kenarlarından, kalabalık yerlerden, Beyoğlu'ndan şöyle bir gelin bakalım. İnsanlar nasıl vakit geçiriyorlar... O mu daha iyi, İslâmiyet'in çizdiği dümdüz cadde-i kübrâ mı daha güzel?

İnsanların birbirlerini aldatması, birbirlerini eşya yerine koyması, birbirlerine hürmet etmemesi, birbirlerini hunharca parçalaması, ayakaltına alması izzetini, şerefini, haysiyetini... Bu mu daha güzel, yoksa sıvacık bir yuva mı daha güzel? Kadın efendisine hürmet eder, efendi karısına hürmet eder. Baba çocuklarını sever, sayar; evlâtlar babalarına, büyüklerine hürmetkâr, karşıda el-pençe divan dururlar, havlu tutarlar, terlik çevirirler... Hangisi daha güzel? İslâmiyet daha güzel!

Allah-u Teâlâ Hazretleri İslâm'ın güzelliklerine bizi erdirsin... Onu sımsıkı tutup, sarılıp onu hıfzetmek nasib etsin... Yâni dünyada yaşamanın zevkini sadece bu kâfirler mi biliyor? Onlar mı sürüyor? El-hamdü lillah bizim zevkimizin milyonda birine eremez onlar.

Her günahattan hâsıl olan zevkin arkasında bir yığın pişmanlık vardır, bir yığın perişanlık vardır. Her içki aleminin, kumar aleminin arkasından bir sürü pişmanlık vardır. Ama her güzel ibadetin meşakkatinin altında bir sürü lezzet vardır.

Müslümanlar Ramazan'ı bitirsinler, bayrama çıksınlar bak nasıl çıkarlar. Oruç tuttular, aç kaldılar ama nasıl çıkarlar? Böyle günahlardan arınmış, tertemiz olarak.

Onun için saadet de müslümanlıkta, dünyanın mutluluğu da Müslümanlıkta... Her şey müslümanlıkta.

### c. İhlâs Sûresi'nin Fazileti

Diğer hadis-i şerifte Peygamber SAS buyuruyor ki:<sup>4</sup>

---

<sup>4</sup> Buhârî, *Sahîh*, c.XV , s.419, no:4627; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV , s.258, no:1249; Neseî, *Sünen*, c.IV , s.97, no:985; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Muhammed), c.I, s.264, no:173; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.35, no:11324; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.503, no:2533; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.21, no:4539; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.341, no:1067; Begavî, *Şerhü's- Sünehh*, c.II, s.366; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.295, no:1018; Er-Rebiğ, *Müsned*, c.I, s.25, no:8; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXV , s.8; İbn-i Abdi'l-Ber, *el- İstiâb*, c.I, s.394; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Buhârî, *Sahîh*, c.XV , s.419, no:4627; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.21, no:4540; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V I, s.176, no:10535; Katâde ibn-i Nu'mân RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.IV , s.241, no:1344; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V I, s.447, no:27562; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.503, no:2533; Dârimî, *Sünen*, c.II, Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.322, no:2105; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, no:398, no:814; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.115, no:4119; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.68, no:2749; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V II, s.168; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V I, s.275; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.IV , s.242, no:1345; Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.137, no:2824; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.229, no:3777; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.429, no:9531; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.215, no:6420; Taberânî, *Mu'cemü'l- Evsat*, c.V I, s.74, no:5833; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.552, no:3432; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.504; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.255, no:221; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.III, s.227, no:1038; Ebû Hüreyre RA'dan.

# قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ تَعَدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ

(مالك، حم. خ. د. ن. عن أبي سعيد؛ خ. عن قتادة؛ م. عن أبي الدرداء؛ ت. ه. عن أبي هريرة؛ ن. عن أبي أيوب؛ حم. ه. عن أبي مسعود الأنصاري؛ طب. عن ابن مسعود وعن معاذ؛ حم. عن أم كلثوم بنت عقبة؛ البزار عن جابر؛ أبو عبيد عن ابن عباس)

Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.134, no:2821; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V , s.418, no:23593; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV , s.166, no:4024; Neseî, *Sünenü'l- Kübrâ*, c.V I, s.173, no:10515; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.103, no:222; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV , s.154; Ebû Eyyûb el-Ensârî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.130, no:2818; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.230, no:3778; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V I, s.39, no:5730; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V II, s.150; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.329, no:7006; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.126; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.131, no:2819; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.754, no:2078; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.140, no:10245; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.225, no:741; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.552, no:3433; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*,

c.V I, s.172, no:10509; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.298, no:1856; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd- Duafâ*, c.V , s.383; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.405, no:13493; Taberânî, *Mu'cemü'l- Evsat*, c.I, s.66, no:186; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.304; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV , s.122, no:17147; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.III, s.222, no:1033; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV , s.154; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, c.XV , s.248, no:4829; Ebû Mes'ud el-Ensârî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.112, no:223; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.209, no:487; Neseî, *Sünenü'l- Kübrâ*, c.V I, s.175, no:10532; Abdurrahman ibn-i Avf RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.584, no:2651; c.I, s.597, no:2723; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V II, s.308, no:11548-11555; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.100, no:1891-1893; *Câmiü'l- Ehâdîs*, c.I, s.490, no:793; c.III, s.213, no:2070; c.X, s.373, no:9846; c.XV , s.179, no:15256.



RE. 335/7 (*Kul hüva'llahu ehadün ta'dilu sülüse'l-kur'an*) “*Kul hüva'llàhu ehad sùreciği, –küçücük, üç ayetlik, dört ayetlik bir sùredir ya– Kur'an-ı Kerim'in üçte birine muadildir.*”

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

(إِخْلَاص: ٤)

(*Kul hüva'llàhu ehad. Allàhu's-samed. Lem yelid ve lem y ûled.*

*Ve lem yekün lehû küfüven ehad*) (112/1-4)

Her çocuğun ilk önce ezberlediği sùredir. Küçük sùre ama. Kur'an-ı Kerim'in üçte birine muadildir. Peygamber SAS Hazretleri buyurmuş ki:<sup>5</sup>

---

<sup>5</sup> Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.241, no:1344; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V I, s.447, no:27562; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.503, no:2533; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.552; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, no:398, no:814; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.134, no:2821; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.167, no:4026; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.173, no:10515; Abd ibn-i Humeyd,

*Müsned*, c.I, s.103, no:222; Ebû Eyyûb el-Ensârî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V III, s.228, no:8480; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.503, no:2533: Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.III, s.221, no:1032; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.154; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, c.XV, s.248, no:4829; Ebû Mes'ud el-Ensârî RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.597, no:2723; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.X, s.373, no:9846.

أَيُعْجِزُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَقْرَأَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ ثُلُثَ الْقُرْآنِ  
قَالُوا وَكَيْفَ يَقْرَأُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ قَالَ قُلْ هُوَ اللَّهُ  
أَحَدٌ تَعَدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ

(حم. م. عن أبي الدرداء)

(*E ya'cizü ehadüküm en yakraa fî külli leyletin sülüse'l-kur'an*) “Sizden biriniz bir gecede Kur'an-ı Kerim'in üçte birini okumaktan aciz kalır mı?”

(*Kâlû: Ve keyfe yakraü sülüse'l-kur'ân*) “Yâ Rasûlüllah, nasıl olur? Her gece Kur'an-ı Kerim'in üçte birini nasıl okuyalım, ko lay bir şey değil!”

(*Kâle*) O zaman buyurmuş ki:

(*Kul hüva'llàhu ehadün ta'dilü sülüse'l-kur'an*) “*Kul hüva'llàhu ehad* Sûresi Kur'an-ı Kerim'in üçte birine muadildir.” Yâni, o kadar sevap veriyor Allah.

Zayıf, kavî, akıllı, cahil, ileri, geri, yüksek, alçak her müslümanın dilinin döndüğü küçük bir sûredir. Ama işte kadr ü kıymetini bilmek lâzım! Sevabı o kadar çok...

Tabii bu üçte birine muadil olması meselesinin başka başka izahları da var. Bazıları da diyor ki: Evet bu sûre küçüktür ama bize Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin varlığını anlatıyor, birliğini anlatıyor ve her şeyin Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne boyun büküp ihtiyacını ona arz ettiğini, onun dergâhının hacetlerin revâ olduğu, görüldüğü dergâh olduğunu anlatıyor.

O bakımdan Kur'an-ı Kerim'in içindeki muhtevası üç grupta toplanır. Bir bölümü böyle Allah'ın vahdâniyetine ait, kudretine ve sıfatına ait bölümü ifade ettiğinden denmiştir diye izahlar da vardır.

Hâsılı bu sûrenin sevabı pek çoktur. Fırsat buldukça, bunun mânâsını da düşünme taşına insan okursa, çok derecelere nâil olur.

Ciddi bir tefsir kitabı olan Kurtubî tefsirinde, *el-Câmiu li- Ahkâmi'l-Kur'ân* isimli eserde okudum. ki senediyle rivâyet etmiş:<sup>6</sup>

مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ عَشْرَ مَرَّاتٍ بَنَى اللَّهُ لَهُ  
قَصْرًا فِي الْجَنَّةِ

(حم. طب. وابن السنی عن معاذ بن أنس)

---

<sup>6</sup> Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.437, no:15648; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.XX, s.183, no:397; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.96, no:556; Muaz ibn-i Enes RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.93, no:281; Ebû Hüreyre RA'dan.

Dârimî, *Sünen*, c.II, s.551, no:3429; Saîd ibn-i Müseyyeb Rh.A'ten. İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.X, s.423, no:30433; Hilâl Rh.A'ten.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.585, no:2657; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V II, s.304, no:11535;

*Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.267, no:23472, 23473.

(*Men karæ kul hüva'llàhu ehadün aşere merrât*) “Kim on defa *Kul hüva'llàhu ehad*'ı okursa, (*bena'llàhu lehû beyten fi'l-cenneh*) Allah ona cennette bir köşk bina eder.”

Bu hadis-i şerif Ahmed ibn-i Hanbel ve Taberânî'de var. Muaz ibn-i Enes RA nakletmiş.

#### d. Bazı Sûrelerin Fazîletleri

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:<sup>7</sup>

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ تَعْدِلُ رُبْعَ الْقُرْآنِ إِذَا زُلْزِلَتْ  
تَعْدِلُ رُبْعَ الْقُرْآنِ إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ تَعْدِلُ  
رُبْعَ الْقُرْآنِ

**RE. 335/8** (*Kul yâ eyyühe'l-kâfirûne ta'dilü rub'a'l-kur'ân*) *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn* sûresi Kur'an-ı Kerim'in dörtte birine muadildir.

(*Ve izâ zülzilet ta'dilü rubua'l-kur'ân*) *İzâ zülzileti'l-ardu zilzâlehâ* suresi de Kur'an-ı Kerim'in dörtte birine muadildir.

(*Ve izâ câe nasru'llahi ve'l-fethu ta'dilu rubua'l-kur'ân*) *İzâ câ e nasru'llâhi* suresi de Kur'an-ı Kerim'in dörtte birine muadildir diye Hazret-i Enes RA'dan rivâyet edilmiş.

---

<sup>7</sup> Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.501, no:2530; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.596, no;2717; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV , s.182, no:15260.

Başka bir rivayette de şöyle buyrulmuş:<sup>8</sup>

إِذَا زُلْزِلَتْ تَعْدِلُ نِصْفَ الْقُرْآنِ وَقُلْ يَا أَيُّهَا  
الْكَافِرُونَ تَعْدِلُ رُبْعَ الْقُرْآنِ وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ  
تَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ

(ت.ك.هـ.ب. عن ابن عباس)

(*Ve izâ zülzilet ta'dilü nısfel-kur'ân*) “*İzâ zülzileti'l-ardu zilzâlehâ* suresi de Kur'an-ı Kerim'in yarısına muadildir.

(*Kul yâ eyyühe'l-kâfirûne ta'dilü rubual-kur'ân*) *Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn* sûresi de Kur'an-ı Kerim'in dörtte birine muadildir.

(*Kul hüva'llâhu ehadün ta'dilü sülüse'l-kur'an*) *Kul hüva'llâ hu ehad* sûresi Kur'an-ı Kerim'in üçte birine muadildir.”

*İzâ zülzileti'l-ardu zilzâlehâ, İzâ câe nasru'llahi ve'l-feth...* Tabii güzeli bunların mânâsını bilmektir. İnsan, *İzâ zülzileti'l-ardu*'yu okuduktan sonra o kıyametin halini, o dehşeti, o hesabın inceliğini orada okuduktan sonra nasıl kendisine çeki düzen vermez? “Zerre kadar hayır işleyen karşılığını görecek, zerre kadar şer işleyen karşılığını görecek.” diye bildirilen sûre.

---

<sup>8</sup> Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.131, no:2819; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.754, no:2078; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.584, no:2651; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.213, no:2070.

Allah bize hitaben, Allah-u Teâlâ tarafından gönderilmiş olan şu kitabımız Kur'an-ı Kerim'i sevip, merak edip, okuyup öğrenip mücebince amel edenlerden eylesin cümlemizi...

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:<sup>9</sup>

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَالْمَعْوَدَتَيْنِ حِينَ تُمْسِي وَحِينَ  
تُصْبِحُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ تَكْفِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ

(د.ت. عن عبد اللّٰ بن حبيب)

**RE. 335/9** (*Kul hüva'llàhu ehadün ve'l-muavvizeteyni, hîne tümsî ve hîne tusbihu selâse merrâtin, tekfîke min külli şey'in*)

“Sabahleyin ve akşamleyin, yâni akşama erdiğin zaman ve sabaha çıktığın zaman üç defa *Kul hüva'llah*, üç defa *Kul eüzü bi-rabbi'l-felak* ve üç defa *Kul eüzü bi-rabbi'n-nâs*'ı okursan, sana her şeye karşı yeter. Her türlü derde, sıkıntıya, belâya karşı seni korumağa yeter.”

---

<sup>9</sup> Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.276, no;4419; Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.493, no:3499; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.178, no:494; Ziyâü'l-Makdisî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtâre*, c.III, s.469, no:248; Beyhakî, *ed-Deavâtü'l-Kebîr*, c.I, s.30, no:45; İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.153, no:81; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.601; İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.IV, s.351; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIV, s.452, no:3243; Abdullah ibn-i Hubeyb Rh.A, babasından.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.587, no:2670; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.181, no:15259.

Gayet kolay. Sabah kalktiğın zaman ve akşam geç vakte erdiğiniz zaman üç *Kul hüva'llàh* okuyacaksınız, üç *Kul eüzü bi-rabbi'l-felak*, üç *Kul eüzü bi-rabbi'n-nâs*... Her şeye kâfi. Her türlü sıkıntıya, derde, belâya, düşmana, bildiğimiz bilmediğimiz zararlara karşı kâfî...

Tabii bizim şimdi bu hadis-i şerifleri böyle geçivermek yerine ikinci bir şekilde bu sûrelerin üzerinde durup mânâlarını güzel güzel anlatmak olurdu ama, onları da siz tefsirlerden okuyun! Yalnız, sabah akşam üçer defa bunları okumayı ihmal etmeyin! Bak, koruyor. Hepimiz korunmak istemiyor muyuz Allah-u Te àlâ Hazretleri'ne yalvarıp yakarıyoruz. Üç *Kul hüva'llàh*, üç *Kul eüzü bi-rabbi'l-felak*, üç *Kul eüzü bi-rabbi'n-nâs*, sabah akşam...

## e. Allah'a Sığınılacak Şeyler

Peygamber SAS Efendimiz buyurdular ki:<sup>10</sup>

---

<sup>10</sup> Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV , s.350, no:1327; Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.397, no:3414; Neseî, *Sünen*, c.XV I, s.314, no:5349; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.429, no:15580; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.715, no:1953; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV , s.446, no:7876; Şeybânî, *el-Âhad ve'l-Mesânî*, c.II, s.461, no:1272; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.459, no:1865; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.479; İbn-i Ebî Şeybe, *Müsned*, c.II, s.158, no:582; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.X, s.193, no:29755; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.II, s.61, no:295; İbn-i Kâni', *Mu'cemü's-Sahâbe*, c.III, s.120, no:672; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.508; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.IV , s.265, no:2749; İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.V I, s.45; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXIII, s.60; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.X, s.255; Şekel ibn-i Humeyd RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.193, no:3711; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV, s.176, no:15251.

قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ سَمْعِي وَمِنْ

شَرِّ بَصَرِي وَمِنْ شَرِّ لِسَانِي وَمِنْ شَرِّ قَلْبِي

وَمِنْ شَرِّ مَنِيِّي

(د.ك. عن شكل)

**RE. 335/10** (*Kuli'llàhümme innî eüzü bike min şerri sem'î, ve min şerri basarî, ve min şerri lisânî, ve min şerri kalbî, ve min şerri meniyyî*)  
*Sadaka rasûlü'llah.*

Bu hadis-i şerifte Peygamber SAS şöyle buyuruyor: (*Kul*) De ki: (*Allàhümme*) “Ey benim Rabbim, Allah’ım! (*Innî eüzü bike min şerri sem'î*) ben kulağımın şerrinden sana sığınırım. Kendi kulağımın şerrinden sana sığınırım yâ Rabbi! (*Ve min şerri basarî*) Gözümün de şerrinden sana sığınırım. (*Ve min şerri lisânî*) Dilimin de şerrinden sana sığınırım.”

Şimdi bunların şerhlerinin ne olduğunu aşağı yukarı hepimiz anlamışızdır. İnsanın kulağının insana ne zararı olur? Yalan dinler, gıybet iftira dinler, sair isyankâr sözleri dinler veyahut da kendisine hak söz söylendiği halde kulağı almaz, kabul etmez. Hak söz söylenir, nasihat çekilir, dinlemez aksine. Hakkı dinlemez. Emr-i ma'rûfu almaz, nehy-i münkeri duyup kötülükten kendisini men etmez. O zaman bu kulak insana o zaman düşman olur. Zarar veriyor. Çünkü kötülüklerin günahların kazanılmasına bir alet olmuş oluyor.



Göz de böyle. Hele bu günlerde şimdi... İnsanlar şimdi kışın soğuşundan kurtuldular ya... Kışın tir tir titriyorlardı. Aman hava biraz güneşli geçse de kalorifer yakıtını az harcasak. Aman kömürümüz bitmek üzere filan diye yalvarıp yakarıyorlardı, temenni ediyorlardı. Şimdi Allah güzel günleri getirdi, sıcaklar başladı, meyvalar çıktı, isyanlar da başladı. Deniz kenarlarında giyimler, kuşamlar, etekler, kollar... her şey kısaldı. Şimdi hiç hatırlarına gelmez Allah. Tâ tekrar kışın o soğuklara başladıkları zaman, tir tir titremeğe başladıklar zaman... Ne kadar zalim şu insanoğlu!

*(Ve min şerri lisânî)* “Dilimin şerrinden de sana sığınırım!”

Dil de insana çok kötülükler yaptırtır; yalan söyler, yalancı şahitlik yapar, küfür söyler, daha başka şeyler... Bunların hepsinden sana sığınırım yâ Rabbi!

*(Ve min şerri kalbî)* “Kalbimin şerrinden de sana sığınırım.” Kalp, malum insanın duygularının merkezidir. Duygularını idare eden iç merkezdir. Oradan idare ediliyor. Nasıl havaalanına inişler çıkışlar kontrol kulesinden yapılıyorsa; nasıl bir memleket başşehirden, hükümet merkezinden, hükümet konağından idare ediliyorsa; onun gibi bedenimiz de oradan idare ediliyor. Hükümet merkezimiz orası bizim... Orası berbat oldu mu bütün beden şerre koşar, şerre alet olur. Oradan ters emir geldi mi, yanlış emir geldi mi?

Onun için, kalbimizin şerrinden de, yâni gön-  
lümüzün şerrinden, kötülüğünden de, gafil ol-  
masından, Allah'ın emri dışında istikametlerde  
kullanılmasından, içine yanlış fikirler gelme-  
sinden, yanlış duygular taşımamasından, hınç, kin  
gibi şeyler... Kötü ahlâk sahibi olmasından Al-  
lah'a sığınırız.

(*Ve min şerri meniyyî*) “Ve benim şerrinden  
de sana sığınırım yâ Rabbi!”

Bu kelime üzerinde iki izah var:

Deniliyor ki: “Bu kelime benim temennîlerimin,  
emellerimin, arzularımın kötülüğünden de sana  
sığınırım. İnsan çeşit çeşit şeyleri canı çeker,  
istiyor ya, çeşitli arzuları var. O arzularından  
dolayı yanlış şey arzularsa insan... Ah bu akşam  
arkadaşlarla bir araya gelsek de, felekten bir  
gece çalsak da eğlensek, ye sek içsek meselâ.  
Kötü bir arzu. İşte böyle kötü *arzulardan* da  
sana sığınırım mânâsına gelir.” demişler.

Gümüshânevî Hocamız, “Bu mânâ daha  
doğrudur.” demiş. Çünkü dua umumîdir, kadına  
erkeğe de şamildir diye oradan o delili çıkarmış.

Bir kısım alimler de diyor ki: “Buradan murad  
insanın çocuk yapma kabiliyetidir. Bunun  
şerrinden de sana sığınırım demek.” Yâni, “Bunu  
haram yollarda kötülükler, zina gibi şeyler  
yapmak suretiyle beni günahlara, isyanlara  
bulaştırmasından yâ Rabbi sana sığınırım.” diye  
dua o şekildedir diye de izah edenler var.

Demek ki, Peygamber Efendimiz karşısındaki  
muhatabına tavsiye ediyor ki... Biz de onun  
muhatabıyız, biz de onun ümmetiyiz. Bize,

(*Allâhümme innî eüzü bike min şerri sem'î, vemin şerri basarî, ve min şerri lisânî, ve min şerri kalbî, ve min şerri meniyyî*) “Yâ Rabbi, ben, benim kulağımın şerrinden, gözümün şerrinden, dilimin şerrinden, kalbimin, gönlümün şerrinden ve çeşitli arzularımın şerrinden veyahut da cinsî isteklerimin şerrinden sana sığınırım.” diye dua etmeyi tavsiye eylemiş.

## f. Allah'tan İstenecek Şeyler

Diğer bir dua öbür hadis-i şerifte:<sup>11</sup>

قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ نَفْسًا بِكَ مُطْمَئِنَّةً تُوْمِنُ  
بِلِقَائِكَ وَتَرْضَى بِقَضَائِكَ وَتَقْنَعُ بِعَطَائِكَ

(طب. والضياء عن أبي أمامة)

**RE. 335/11** (*Kuli'llahümme*) “De ki: Ey Allahım! (*Innî es'elüke nefsen bike mutmainneten*) Ben senden öyle bir nefis istiyorum ki seninle huzur kesbetsin. Sana kulluk etmekten zevk duysun, sükûnet bulsun, rahata ersin, huzura kavuşsun. Seninle huzura kavuşan bir nefis bana nasib eyle... (*Tü'minü bi-likâike*) Bir gün gelip senin huzuruna çıkacağına inanmış olsun, (*ve terdâ bi- kadâike*) senin hükmüne râzı olsun, (*ve takna'u bi-atâike*) ve lütfuna, ihsânına, bağışına da kanaat göstersiz.”

<sup>11</sup> Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V III, s.99, no:7490; Taberânî, *Müsnedü's- Şâmiyyîn*, c.II, s.409, no:1598; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.451, no:1835; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXXV, s.81, no:3873; Ebû Ümâme RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.198, no:3735; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.287, no:17406; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.175, no:15250.

E lütfetmiş, bana bugün bu yiyeceği, bu giyeceği, bu nimeti nasib etmiş diye nimetine râzı, hükmüne râzı ve bir gün gelip de muhakkak huzuruna çıkacağına kânî, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne kullukta huzur bulan bir nefis istiyor.

“—Yâ Rabbi ben senden öyle bir nefis isterim ki, seninle sükûna, huzura ersin! Senin likâna, yâni seninle mülâkâta, senin huzuruna geleceğine inansın! Senin hükmüne râzı olsun ve senin atıyyene, ihsânına kanaat eylesin! Gözünü başka tarafın elindekine dikip de, yâni haset edip de, ille onu da almağa çalışmayın!”

Hani bazı insanların eline bir şey gelir, ille başkasındadır gözü. O da benim olsun diye... Öyle olmayacak müslüman...

## g. Yalnızlık İçin Dua

Diğer bir dua:<sup>12</sup>

قُلْ سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ  
جُلِّلَتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْعِزَّةِ وَالْجَبْرُوتِ

(طب . عن البراء؛ أَنَّ رَجُلًا اشْتَكَى إِلَيْهِ الْوَحْشَةَ، قَالَ فَذَكَرَهُ)

---

<sup>12</sup> Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.24, no:1171; Ukaylî, *Duafâ*, c.III, s.52, no:565; İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyle*, c.III, s.230, no:638; Rûyânî, *Müsned*, c.I, s.343, no:290; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, c.III, s.437, no:1089; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.516; s.516, İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.532; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.429, no:1766; Berâ' ibn-i Âzib RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.125, no:3443; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.178, no:15255.

**RE. 335/12 (Kul)** “De ki: (*Sübhâne’l-meliki’l-kuddûs*) Her türlü noksandan mukaddes olan, pâk olan, yüksek olan hüküm sahibi Allah-u Teâlâ Hazretleri’ni tesbih ederim. (*Rabbi’l-melâiketi ve’r - rûh*) Meleklerin ve Rûh-u A’zam’ın rabbidir o. (*Cüllileti’s-semâvâti ve’l-arda bi’l-izzeti ve’l-ceberût*) Semâlar ve yer onun izzet ve ceberûtüyle yüce kılındı.” diye böyle tesbih etmesini tavsiye etmiş birisine.

Kime tavsiye etmiş?

(*Inne racülen iştekâ ileyhi’l-vahşete*) Ashâb-ı kirâmdan bir adamcağız Peygamber SAS Efendimiz’e gelmiş, demiş ki:

“—Yâ Rasûlüllah! Bir yalnızlık hissediyorum, kendimi bir boşlukta yapayalnız hissediyorum, huzursuzum.” gibi böyle bir şikâyette bulunmuş. Onun üzerine bu duayı tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz:

(*Sübhâne’l-meliki’l-kuddûs, rabbi’l-melâiketi ve’r-rûh, cüllileti’s-semâvâti ve’l-arda bi’l-izzeti ve’l-ceberût*) diye dua et diye bu duayı tavsiye etmiş.

(*Fekâlehâ*) O şahıs da bu duayı etmiş. (*Fezehebet anhu’l- vahşetü*) Kendisinden o yalnızlık duygusu, ürperti, huzursuzluk gitmiş. Mânevî yalnızlığı, huzursuzluğu bu dua üzerine gitmiş.

Yazabilen olursa bir kere daha söylerim, yazar:

سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ  
جَلَّلَتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْعِزَّةِ وَالْجَبْرُوتِ

(Sübhâne'l-meliki'l-kuddûs, rabbi'l-melâiketi ve'r-rûh, cüllileti's-semâvâti ve'l-arda bi'l-izzeti ve'l-ceberût)

## h. Zararlılardan Korunmak İçin Dua

Şimdi bir dua geliyor ki onu, mümkün olsa keşke, herkes yazsa, ezberlese... Diyor ki:<sup>13</sup>

قُلْ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِي لَا يَجَاوِزُهَا  
بُرٌّ وَلَا فَاَجِرٌ، مِنْ شَرِّ مَا زَرَأَ فِي الْأَرْضِ وَمِنْ شَرِّ  
مَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمِنْ شَرِّ مَا يَعْرُجُ فِي السَّمَاءِ وَمَا  
يَنْزِلُ مِنْهَا وَمِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ  
بِخَيْرٍ يَا رَحْمَنُ

(حم . طب . عن عبد الرحمن بن حنیش)

<sup>13</sup> Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.419, no:15499; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.237, no:6844; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.X, s.364, no:30238; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.II, s.317, no:531; Abdurrahmân ibn-i Hanbeş RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.18, no:43; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V I, s.237, no:10792; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.114, no:3838; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.315, no:5415; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V II, s.418, no:24065; Abdu'r- Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.35, no:19831; İbn-i ebî Àsım, *es-Sünneh*, c.I, s.383, no:300; Hâlid ibn-i V elîd RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.X, s.362, no:30234; Mekhûl RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.191, no:3699, 3980; c.X, s.67, no:28395, 41354; *Câmiül-Ehâdîs*, c.I, s.211, no:335, 336; c.V, s.480, no:4530; c.XV, s.175, no:15249.

**RE. 335/13** (Kul) “De ki...” Kime demiş başından onu söyleyelim:

(*Enne hâlîde’bne’l-velîde kâle*) Halid ibn-i Velîd RA dedi ki: (*Yâ rasûla’llâh! Inne kâiden mine’l-cinni yekîdünî*) “Yâ Rasûlüllah! Cinlerden bir hilekâr bana hile ediyor, benimle meşgul oluyor, musallat oldu, beni rahatsız ediyor.” diye cin musallat olmasından Peygamber Efendimiz’e şikâyet etmiş.

Halid ibn-i Velid ismindeki sahabeden bir şahıs Peygamber Efendimiz’e, “Yâ Rasûlüllah! Cinlerden bir hilekâr, bir şey bana musallat oldu, beni zarara sokuyor, uğraştırıyor, sıkıntılara sokuyor.” diye şikâyet edince, ona demiş ki Peygamber Efendimiz: (Kul) “De ki: (*Eûzü bi-kelimâti’llâhi’t-tâmmâti*) Allah’ın tam olan kelimeleriyle Allah’a sığınırım... Nasıl kelimelerle? (*Bi-kelimâti’llâhi’t-tâmmât*) Tam olan kelimelerle. Bu tam olan kelimelerden maksat, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin Esmâ-i Hüsnâsı mânâsına veyahut hiçbir eksikliği olmayan, eksiksiz bir dua ile gibi.

Sonra, “Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin insanlar yaratıldığı zamandan beri her peygambere göndermiş olduğu kitapları, tabii onların kelimeleri, Allah’ın kelâmı yâni. Onların hepsini şefaathçi ederek dua ediyorum mânâsına da gelebilir.” demişler. Yâni mânâsı çok önemli.

(*Eûzü bi-kelimâti’llâhi tâmmâti*) dedi mi insan, “Allah’ın bütünü kelimeleriyle Allah’a sığınırım!” demiş oluyor ki, bunun mânâsı çok geniş böyle.

Neden sığıyorum? (*Lâ yücâvizühünne birrun ve lâ fâcirun*) “Ne iyi insan, ne kötü insan o sözlerin, o Allah’ın mukaddes kelâmının hududunu geçemez.” Yâni o söz söylendi mi, fâcir de, yâni Allah’ın iyi kulu da, kötü kulu da kalır. İyi kul, zaten o söz söylenince gitmez, durur orada. Kötüsü de o sözün duvarına toslar kalır. O sözün karşısında bir şey yapamaz yâni.

(*Eüzü bi-kelimâti’llahi tâmmâti’lletî lâ yücâvizühünne birrun ve lâ fâcirun*) “Facirin, fısk u fücûr sahibi insanın da, salih, iyi kimsenin de tecâvüz edemediği, hükmünü aşamadığı, çığneyemediği, Allah’ın tam kelimeleriyle Allah’a sığıyorum.”

Nereden? (*Min şerri mâ zeree fi’l-ard*) “Yeryüzünde yaratmış olduğu mahlûkların hepsinin şerrinden Allah’a sığıyorum bu sözlerle. Bu kelimelerle Allah’a sığıyorum. (*Ve min şerri mâ yahrucu minhâ*) Yerden çıkacak şeylerin şerrinden de Allah’a sığıyorum. (*Ve min şerri mâ ya’rucu fi’s-semâ’*) Göğe çıkan şeyle rin şerrinden de Allah’a sığıyorum. (*Ve mâ yenzilü minhâ*) Gökten inen şeylerin şerrinden de Allah’a sığıyorum. (*Ve min şerri külli târikin*) İnsana ansızın, geceleyin birden bire geliveren her şeyin şerrinden de Allah’a sığıyorum. (*İllâ târikan yatruku bi-hayrin*) Ancak hayır ile gelen müstesnâ... (*Yâ rahmân!*) Ey benim Rahmân olan Mevlâm!” diye dua etmesini söylemiş. Cinlerin musallat olmasına ve insana zarar vermesine karşı bu duayı tavsiye etmiş.

Bir kere daha okuyorum yavaş yavaş:



أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِي لَا يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَلَا  
فَاجِرٌ مِنْ شَرِّ مَا زَرَأَ فِي الْأَرْضِ وَمِنْ شَرِّ مَا يَخْرُجُ  
مِنْهَا وَمِنْ شَرِّ مَا يَعْرُجُ فِي السَّمَاءِ وَمَا يَنْزِلُ مِنْهَا وَ  
مِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ يَا رَحْمَنُ

(Eüzü bi-kelimâti'llâhi't- tâmmâti'lletî lâ yücâvizühünne birrun ve lâ fâcirun, min şerri mâ zeree fi'l-ard, ve min şerri mâ yahrucu minhâ, ve min şerri mâ ya'rucu fi's-semâi, ve mâ yenzilü minhâ, ve min şerri külli târikin, illâ târikan yatruku bi-hayrin, yâ rahmân!) diye dua etmesini tavsiye eylemiş.

Böyle yaparsa bir insan, yâni kendisine cinden, insandan, hayvânâttan, haşerâttan, böceklerden herhangi bir şekilde bir zararın gelmesi mümkün değildir.

Bu hususta bir de olmuş bir iki hadise nakledeyim. Ebû Hüreyre RA'dan rivâyet olunmuş ki:<sup>14</sup>

---

<sup>14</sup> Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.233, no:4883; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.402, no:3400; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.375, no:8867; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahya), c.II, s.951, no:1706; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V I, s.152, no:10423; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.87; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.44, no:6688; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.16, no:12; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.II, s.189, no:419; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.I, s.59; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.380, no:343; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.402, no:3399; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.22, no:18; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.IV, s.279, no:2802; Eslem'den bir adam'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.141, no:3504; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VI, s.294, no:5218.

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا  
رَسُولَ اللَّهِ مَا لَقِيتُ مِنْ عَقْرَبٍ لَدَغْتَنِي الْبَارِحَةَ  
قَالَ أَمَا لَوْ قُلْتَ حِينَ أَمْسَيْتَ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ  
التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ تَضُرَّكَ

(م.د. عن أبي هريرة)

(*Câe racülün ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve sellem*) Bir zât Peygamber SAS Hazretleri'ne geldi, (*fekâle*) dedi ki:

(*Yâ rasûla'llâh*) “Ey Allah’ın Rasûlü! (*Mâ lakîtü min akrabin hattâ ledegatni'l-bârihate*) Dün gece karşılaştığım her akrep beni soktu.” Kaldığı yerde...

Oralarda da akrepler büyük olur yâni. Böyle rutubetli bir yerde mi kaldı, izbe karanlık bir yerde mi kaldı zavallı, nasıl olduysa... Akrepler beni soktu diye Rasûlüllah Efendimiz'e böyle şikâyet etmiş.

Onun üzerine Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki: (*Emmâ lev kulte hîne emseyte*) “Eğer sen akşam olduğu zaman deseydin ki:

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

(*Eüzü bi kelimâti'llâhi't-tâmmâti min şerri mâ haleka*) ‘Allah’ın yarattıklarından Allah’ın tam kelimelerine sığınırım!’ diye söyleseydin, (*lem tedurruke*) sana onların hiç birisi zarar veremezdi.” diye söylemiş.

Onun için, bunu da insan öğrenmeli!  
Artık bandlara almış arkadaşlardan dinler,  
öğrenirsiniz.. Eğer merak ediyorsanız buradan  
sonradan yazarsınız da. Bu duayı da ezberleyin!

Bakın, insan yazın köyüne gider, harman yerine  
çıkarak, barakada oturur, kulübede oturur, çadırda  
oturur, deniz kenarında olur, dağda olur, kampta  
olur... Bu duayı okursunuz.

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِي لَا يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ  
وَلَا فَاجِرٌ مِنْ شَرِّ مَا زَرَأَ فِي الْأَرْضِ وَمِنْ شَرِّ مَا  
يَخْرُجُ مِنْهَا وَمِنْ شَرِّ مَا يَعْرُجُ فِي السَّمَاءِ وَمَا  
يَنْزِلُ مِنْهَا وَمِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ  
بِخَيْرٍ يَا رَحْمَنُ

(Eüzü bi-kelimâti'llâhi't-tâmmâti'lletî lâ  
yücâvizühünne birrun ve lâ fâcirun, min şerri  
mâ zeree fi'l-ardi, ve min şerri mâ yahrucu  
minhâ, ve min şerri mâ ya'rucu fi's-semâi, ve  
mâ yenzilü minhâ, ve min şerri külli târikın,  
illâ târikan yatruku bi-hayrin, yâ rahmân!) diye  
dua edecek.

Bilemezseniz? Unuttunuz, hatırlanıza gelmedi.  
“Allah’ın tam olan bütün kelimeleriyle  
şunlardan şunlardan Allah’a sığıyorum.” diye  
hulûs-i kalb ile ilticâ ederseniz, inşâallah yine  
tesiri olur.

## Mü'minin Gönlü Tatlıdır

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:<sup>15</sup>

قَلْبُ الْمُؤْمِنِ حُلْوٌ يُحِبُّ الْحَلَوَةَ

(هـب. عن أبي أمامة؛ خط. عن أبي موسى)

**RE. 336/1** (*Kalbü'l-mü'mini hulvün*) “Müslümanın gönlü tatlıdır, (*yuhıbbü'l-halâvete*) tatlı şeyleri sever.”

Tabii müslümanın gönlü neden tatlıdır? İmandan dolayı tatlıdır. O imanın verdiği tatlılıktan dolayı da sözü tatlıdır, hareketi tatlıdır, arkadaşlığı tatlıdır, tahammülü tatlıdır, her şeyi güzeldir müslümanın. O içerideki membaından her hareketine, her sözüne tatlılık dağılır.

### j. Hikmetin Önemi

Diğer hadis-i şerifi, sonuncu hadis-i şerifi okuyalım. Ondan sonra sözümüze nihayet vereceğiz. Bu sonuncusuna çok dikkat edin, hatırlınızda tutun:<sup>16</sup>

---

<sup>15</sup> Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.208, no:4589; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih- i Bağdad*, c.III, s.113, no:1122; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.V, s.214, no:747; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.99, no:5934; Ebû Ümâme el-Bâhilî RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.146, no:714; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.99, no:1883; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV, s.183, no:15265.

<sup>16</sup> Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.208, no:4590; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.147, no:28750; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV, s.184, no:15266.

قَلْبٌ لَيْسَ فِيهِ شَيْءٌ مِّنَ الْحِكْمَةِ كَبَيْتٍ

خَرِبٍ فَتَعَلَّمُوا وَ عَلِّمُوا وَتَفَقَّهُوا وَلَا تَمُوتُوا

جُهَالًا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَعْذُرُ عَلَى الْجَهْلِ

(ابن السنى عن ابن عمر)

RE. 336/2 (*Kalbün leyse fîhi şey'un mine'l-hikmeti*) “Bir gönül ki onun içinde hikmetten bir nasip yok, hikmetten bir şey me vcut değil, (*kebeytin haribin*) yıkık, virane bir ev gibidir. Bir kalp ki içinde hikmetten bir nasip yok, bir şey yok, yıkık, harab bir ev gibidir.”

*Hikmet* nedir? *Hikmet* çok kıymetli bir sözdür, mânâsı da çok geniştir. Kur'an-ı Kerim'de şu kadar söyleniyor ki:

*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm,*

وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا

(البقرة: ٢٦٩)

(*Ve men yü'te'l-hikmete fekad ûtiye hayran kesîrâ*) “Allah kime hikmet vermişse çok büyük hayır vermiş demektir, çok kıymetli bir şeydir.” (Bakara, 2/269)

Peygamber SAS Efendimiz tabii hikmet sahibi bir insandı. Sonra Lokman AS'ın hikmet sahibi bir kimse olduğu Kur'an-ı Kerim'de bildiriliyor. Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerinin hepsi hikmetli sözlerdir. Hikmetli insandan çıkmış hikmetli, şerefli sözlerdir. Hâsılı içinde böyle hikmet olmayan...

Hikmetin düz tarifi de şu: “Her şeyi yerli yerince yapmak kabiliyeti. Konuşulacak zamanda konuşmak, susulacak zamanda susmak. Söylediği zaman söyleyişinin tarzını bilmek, en münasip tarzda söylemek, karşı tarafı ikna etmek... Söylediği sözlerin hepsinin gerçek olması, hoş olması...” gibi hususlar.

Şimdi insanın içinde, kalbinde böyle hikmet yoksa, yâni hakkı böyle münasip bir zamanda, münasip bir şekilde söyleme duygusu, kabiliyeti, melekesi, alışkanlığı yoksa, o gönül harap bir ev gibidir. E ne olacak o zaman? Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

(*Feteallemû*) “Binâen aleyh öğrenin... İlim öğrenin!” Demek ki hikmet ilimle oluyor.

إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ

(فاطر: ٢٨)

(*Innemâ yahşa’llâhe min ibâdihi’l-ulemâ’*)  
“Allah’tan ancak alim kulları hakkıyla korkar.”  
(Fâtır, 35/28)

Bakın, Prof. Maurice Bucaille o incelemeyi yapmasaydı müslüman olur muydu? Alimler müslümanlığın kadrini kıymetini daha iyi biliyor da, kâfir diyarında kâfirlerin baskısına rağmen yırtıyor, o etrafındaki duvarları yıkıyor, müslümanlığa kavuşuyor. Alim çünkü...

Câhil de bizim memleketimizde, müslümanların arasında, camilerin arasında kâfir kalıyor. Kaç tane cami vardır şöyle semtlerimizi saysanız...

Çevre çevre... Evinin her bir köşesinde belki bir cami vardır ama, kâfir kalıyor; cahillikten...

Onun için, Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Feteallemû*) “Öğrenin! (ve *allimû*) Öğrendiğinizi de başkasına öğretin!”

“—E ben de mi hocalık yapacağım?”

Elbette sen dehocalık yapacaksın. Sen şimdi burada öğrendiğini gideceksin hanımına söyleyeceksin, çocuğuna söyleyeceksin, komşuna söyleyeceksin. Kahvede otururken, yolda giderken, iş yerinde, dükkânda vs.de... Ne diye boş konuşma yapacaksın? Bak, ölüp gidiyor insan...

Suudî Arabistan kralı ölmüş dediler az önce... Geçen gün şeyini okudum, oğluna Boing 727 bir altınlı tayyare hediye etmiş diye. Masası altın, tokmağı altın, bilmem nesi altın... “Nasıl verecek hesabını Allah’a?” diye şimdi kara kara düşünüyorum. Bak, ömür gitti.

(*Feteallemû*) “Öğrenin, (ve *allimû*) bildiğinizi de öğretin!” Boş şeyle vakit geçirmeyin! Ne zaman ömrümüz bitecek bilmiyoruz ki... Sizin sözünüzden karşıdaki istifade eder de tutarsa, ne mutlu size! Onun sevabı size aynen verilecek. Boş konuşacağınıza öğretin!

(*Ve tefakkahû*) “Dinde anlayış sahibi olun! Dinin esrarına, inceliklerine vâkıf olun! Namazın esrârı nedir, haccın esrârı nedir, orucun esrârı nedir? Şu sözlerin esrârı var. Her hadis-i şerifin altında yatan mânâlar var. Çeşit çeşit incelikler var. Esrarına nüfûz etmeğe çalışın! Zekânızı kullanın, gözünüzü açın! Dinde anlayış sahibi, ince zevk sahibi olun! Bir zevk-i dînîniz olsun.

(*Ve lâ temûtû cühhâlen*) “Sakın ha, cahil kimseler olarak ölmeyin!” Peygamber Efendimiz’in sözleri. Yâni benim nasihatlerim değil de, hadis-i şerifi okuyorum.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz: “İçinde hikmet olmayan kalp harap bir ev gibidir. Binâen aleyh öğrenin, ilim tahsil edin, öğrendiğinizi başkasına öğretin! Dinde fıkıh sahibi olun, incelik, sezgi ve anlayışa erin, anlayış sahibi olun! Sakın ha cahil kimseler olarak ölmeyin! (*Feinna’llâhe*) Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri, (*lâ yû’zirü ale’l-cehli*) cahile mazeret tanımaz.” Cahile hiç mazeret tanımayacak Allah-u Teâlâ Hazretleri. İlim öğrenin, dinde anlayış sahibi olun; çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri cahile bir mazeret tanımayacak.

Ben sanıyordum ki eskiden, câhil oldu mu insan kurtulur.

Bilmiyor çünkü. Bilmiyordum deyince kurtulur... Hayır öyle değilmiş. Kanunlarda da öyledir zaten. “Efendim ben bu kanunu bilmiyordum.” desen trafik polisi cezadan vaz mı geçer? Ver bakalım şu bin lirayı da öğrenirsin der. Bundan sonra yapmazsın. Burada işte şu işaret olduğu zaman yapmaman gerekiyordu. Şimdi öğrenirsin der, gereken cezayı alır.



Hadis-i şerifte bildiriliyor ki, cahile iki kat azap edecek Allah-u Teâlâ Hazretleri:<sup>17</sup>

ذَنْبُ الْعَالِمِ ذَنْبٌ وَاحِدٌ وَذَنْبُ الْجَاهِلِ ذَنْبَانِ  
الْعَالِمِ يُعَذَّبُ عَلَى رُكُوبِهِ الذَّنْبَ وَالْجَاهِلُ يُعَذَّبُ  
عَلَى رُكُوبِهِ الذَّنْبَ وَتَرْكُهُ الْعِلْمِ

(الديلمى عن ابن عباس)

**RE. 286/8** (*Zenbü'l-àlimi zenbün*) [Alimin günahı bir günahdır , (ve zenbü'l-câhili zenbân) câhilinki iki günahdır. (*El-àlimü yuazzebü alâ rukûbihi'z-zenbe*) Alim, günaha düşmesiyle azab olunur. (*Ve'l-câhilü yuazzebü alâ rukûbihi'z-zenbe*) Câhil ise hem günaha düştüğü için, (ve *terkühü'l-ilme*) hem de öğrenmediği için azab olunur.]

Câhile iki kat azap edecek Allah-u Teâlâ Hazretleri... Birincisi, ne hatalar işlediyse o hatalardan, karıştırdığı halatlardan dolayı bir ceza. İkincisi de, cahilliğini izale etmek için ilim yoluna ko şup öğrenmediğinden dolayı. İki kat oluyor suçu.

---

<sup>17</sup> Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.248, no:3165; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.175, no:28911; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.42, no:12509.

Onun için, bizim için başka hiçbir çare yoktur; ilim öğreneceğiz. Ya geleceğiz camide öğreneceğiz. Ya da boş zamanımızda evimizde, kütüphanemizdeki o güzel ciltli kitaplardan çekeceğiz, öğreneceğiz. Ya öğreneceğiz, ya öğreteceğiz. Allah-u Teâlâ Hazretleri câhile mazeret tanımıyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi anlayışlı müslüman eylesin... 20. Yüzyıl'da yaşayıp da 15. Yüzyıl kafası taşıyan cahillerden eylemesin bizleri... 20. Yüzyıl'da 20. Yüzyıl'a yakışan müslümanlık nasib eylesin...

Her devrin insanı kendi devrine göre Müslümanlık yapmış. Elinden geldiği kadar zamanının ilimlerini öğrenmişler, o ilimlerle Allah'a has halis kulluk etmeğe çalışmışlar. Açarsınız, tefsir kitabını okursunuz Fahreddin-i Râzî'nin, ooh Tıp'tan, Astronomi'den, her şeyden bahseder adam. Neden? Hepsini öğreniyor. Öğrendiğini İslâm yoluna koyup güzel kulluk yapmak için...

Biz 20. Yüzyıl'da ikisinin arasını koparmışız. Müslümanlığımız 15. Asır'dan kalma antika bir Müslümanlık... Günlük yaşayışımız 20. Yüzyıl Müslümanlığı... Radyo var, televizyon var, telefon var, teleks var... Her türlü şey var. Ticari bakımdan 20. Yüzyıl müslümanıyız, ahiret ticareti bakımından geriyiz. Olmaz! Böyle ahiret kârı edilmez.

Dünya kârı için 15. Yüzyıl metodlarını kullanıyor musun? Ziraati karasabanla yapıyor musun? Öküze deh deh, bilmem ne diyerek, ucuna çivi çakıp yeri dürterek mi tarla ziraatini yapıyorsun, yoksa traktörle mi yapıyorsun? Traktörle yapıyorsun. “Öküz devri geçti, karasaban devri geçti!” diyorsun. O zaman, 20. Yüzyıl’da Müslümanlığını da o kadar güzel yap bakalım! Her şeyini ona göre uydur!

Allah-u Teâlâ Hazretleri nevm-i gafletten cümlemizi îkaz eylesin...

*Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!*

**Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN**

13. 06. 1982 - İskenderpaşa

[Bütün HADİS DERSLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)



**SERVER**  
Kürsü